

PEETERS, Constant Hubert, taalkundige (Schaffen, bij Diest, 20 april 1880 - Borgerhout 11 februari 1951).

Na de rijksmiddelbare school te Diest werd Peeters hooihandelaar te Schaffen, doch deed tegelijkertijd aan vrijzinnige culturele actie, o.m. als secretaris van de plaatselijke afdeling van het Willemfonds, en vooral aan taalkundige zelfstudie. In 1904 bood hij het eerste manuscript van zijn Nederlandsche Taalgids ter publikatie aan de Koninklijke Vlaamse Academie aan; in 1914 ging dit, met al zijn taalkundige documentatie en een groot deel van zijn verdere bezittingen, in vlammen op. In juli 1917 werd Peeters ambtenaar bij het bestuur van het middelbaar onderwijs aan het

Vlaamse ministerie van Kunsten en Wetenschappen; in oktober 1918 werd zijn vrouw door H. Meert, directeur-generaal van dat bestuur, tot directrice van de Rijksmiddelbare Normaalschool te Diest benoemd. Na de wapenstilstand verloor zij haar betrekking; Peeters werd gearresteerd en op 19 april 1919 door de Krijgsraad tot vijf jaar hechtenis veroordeeld. In juni 1919 werd hij vrijgelaten, doch bleef beroofd van zijn burgerrechten en van het recht op oorlogsschadevergoeding; interventies van het socialistische kamerlid E. Doms te zijnen gunste leverden geen resultaat op. Nadat zijn Nederlandsche Taalgids verschenen en met de De Keynprijs van de Koninklijke Belgische Academie bekroond was, werd Peeters in ere hersteld (juli 1931), doch hij bleef verstoken van schadevergoeding. Om in zijn levensonderhoud te voorzien deed hij taalkundig en correctiewerk, leverde vertalingen enz.; zijn Taalgids bracht hij zelf tot ver in Limburg al fietsend aan de man.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog genoot Peeters een vergoeding van de zgn. Bormscommissie; zijn zoon was lid van de Vlaamsche Wacht en vocht aan het Oostfront. Na de bevrijding werd Peeters te Diest gearresteerd (30 mei 1945), doch op 8 december vrijgelaten. Omdat zijn bezittingen te Schaffen onder sekwestre stonden, ging hij in Antwerpen wonen om een openbare bibliotheek ter beschikking te hebben bij zijn taalkundig werk; hiermee trachtte hij tot zijn dood in zijn levensonderhoud te voorzien. Een Frans-Nederlands en Nederlands-Frans woordenboek bleef onvoltooid.

Peeters, die reeds in 1931 radiopraatjes over taalzuivering hield en daarna met taalrubrieken meewerkte o.a. aan *Neerlandia*, *Toerisme*, *Nieuw Vlaanderen*, *Stijl en Volk* (het orgaan van de eerste Vereniging voor Beschaafde Omgangstaal), is vooral bekend om zijn monumentale Nederlandsche Taalgids, *Woordenboek van Belgicismen* enz., dat van 1927 af in afleveringen verscheen bij *De Sikkel* (tweede uitgave in 1934). Het was zijn levenswerk. J. Vercoullie schreef een lovend inleidend woord. Steunend op fijn taalgevoel en grote kennis van het taalgebruik beschrijft de auteur de belgicismen in alfabetische volgorde. De belgicismen worden in de eerste kolom geciteerd en met bewijspplaatsen aangetoond, in de tweede kolom worden ze uitvoerig toegelicht. De derde kolom vermeldt de equivalenten in het algemeen Nederlands en in de vierde kolom volgen per geval uitvoerige taalkundige opmerkingen (soms ook in bijlagen). Wegens de grote omvang hebben de gebruikers misschien te weinig de genuanceerde commentaar bij elk geval gelezen, zodat een zwart-wit-tegenstelling ontstond, die de Vlamingen een gevoel van onmacht gaf. Toch mogen we zeggen dat de Nederlandsche Taalgids ruimschoots heeft bijgedragen tot een betere kennis van de eigen taal in Zuid-Nederland.

In 1941 verzorgde Peeters nog een vollediger uitgave van H. Meerts werk *Onkruid onder de Tarwe*, dat in 1899 door de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde na protesten uit eigen huis was tegengehouden.

WERKEN: *Onze taal en het Belgisch Frans* (1927); - *Taalkundig Handboek* (met J. Grauls en P. Melis, 1929); - *Nederlandsche Taalgids. Woordenboek van belgicismen* (1930); - *Moderne Nederlandsche Spraakkunst* (met H. Abeele, 1943).

RENE HAESERYN en LUDO SIMONS